

нання дій стосовно майна неповнолітнього. Вони закріплені у статтях 177-178 СК і визначають: порядок укладення угод з участю законних представників та угод, для укладення яких потрібний дозвіл органів опіки і піклування; умови розпорядження доходами неповнолітніх; угоди, які не вправі укладати законні представники.

Порядок управління майном неповнолітніх, умови його відчуження, зберігання належного їм майна, сум та інших цінностей, виконання інших дій, пов'язаних зі збереженням майна і управлінням ним визначаються Правилами опіки та піклування, затвердженими 26 травня 1999 р. [3].

Вони встановили право органів опіки і піклування щодо захисту житлових прав неповнолітніх та умови зберігання грошей і цінних паперів. Однак питання щодо порядку управління майном неповнолітніх, умов його відчуження та зберігання, виконання дій, пов'язаних з його зберіганням і управлінням, залишились не визначеними.

З 1992 р. в Україні з'являється приватна форма власності, суб'єктом якої закон визнає і неповнолітнього. Чи потрібно в нашій державі знову таке конкретизоване визначення порядку управління майном неповнолітніх?

Вважаю, необхідність у вирішенні цього питання гостро відчувається в умовах переходу нашої країни до ринкової економіки. Саме в цей період (порівняно з періодом посттоталітарного режиму) у власності неповнолітніх частіше почало з'являтися цінне майно. Ним стає: нерухомість, транспортні засоби, земельні ділянки, цінні папери і навіть засоби виробництва.

Не всі неповнолітні, навіть щодо приватизованих квартир (будинків) або часток в них, залишаються їх власниками на тривалий час. На практиці таке право власності неповнолітнього може порушуватись саме їх батьками.

Крім того, при нормальних сімейних відносинах майже ніхто не задумується над долею майна, що належить дітям. Але при розпаді сімейних відносин це питання нерідко постає [4, с. 86].

Отже, необхідне особливе ставлення до дитини як самостійного суб'єкта належних йому майнових прав.

В багатьох випадках навіть важко визначити причини шкоди, що завдається неповнолітнім, а також притягнути опікуна до відповідальності. Тому, законодавець має ввести деякі обмеження щодо діяльності опікуна і особливо стосовно відчуження майна підопічного. Вони і повинні скласти порядок управління майном неповнолітнього.

Якщо держава визнає свого громадянина з дня народження правоздатним, в т.ч. носієм майнових прав і обов'язків, то тільки вона на період його неповноліття має встановити єдиний порядок управління майном неповнолітніх для всіх законних представників.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року // ВВРУ. – 2002. – № 21-22.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. – К.: Істина, 2003.
3. Правила опіки та піклування від 26 травня 1999 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 26. – Ст. 1252.
4. Бічук Л. А. Захист права власності неповнолітнього на нерухоме майно // Право України. – 1999. – № 6. – С. 85-86.

УДК 349.3

Олюха А.В.,
студент,

Криворізький факультет,
Національний університет "Одеська юридична академія"
Науковий керівник: Устінова-Бойченко А.М., к.ю.н.

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ІСТОТНИХ УМОВ ПЕНСІЙНОГО КОНТРАКТУ В УКРАЇНІ

Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні набуває дедалі більшого поширення, а тому законодавець має створити надійні правові механізми захисту прав її учасників. Найдоцільнішою правовою формою опосередкування суспільних відносин у цій сфері є пенсійний контракт. Враховуючи довгу тривалість реалізації прав та обов'язків за ним, для сторін дуже важливо правильно укласти даний тип договору, що неможливо без чіткого визначення його істотних умов. У сучасній науковій літературі питання суттєвих умов пенсійного контракту є малодослідженим. Все наведене і обумовлює актуальність даної роботи.

Л.І. Лазор констатує можливість залучення до опосередкування соціально-забезпечувальних відносин юридичних конструкцій, що склалися та ефективно працюють у цивільному праві [3, С. 568]. Вихо-

дячи з цього, для розуміння істотних умов пенсійного контракту, можна використовувати напрацювання цивілістики. На думку В.П. Маслова і О.А. Пушкіна, істотні умови визначають обов'язковий зміст договору [7, С. 407]. Відповідно до ч. 1 ст. 57 Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення" істотними умовами пенсійного контракту є: дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця вкладника фонду та реєстраційний номер його облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі відсутності останнього – серія і номер паспорта вкладника чи іншого документа, визначеного Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (якщо вкладником є фізична особа), або повне найменування, місцезнаходження постійно діючого органу управління, реєстраційні та банківські реквізити вкладника фонду (якщо вкладником є юридична особа); дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця учасника фонду (для особи віком до 16 років – дані свідоцтва про народження) та реєстраційний номер його облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі відсутності останнього – серія і номер паспорта учасника фонду чи іншого документа, визначеного Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг; посилання на обрану вкладником фонду пенсійну схему; строк дії пенсійного контракту, умови його зміни та розірвання; порядок розрахунків між пенсійним фондом та учасником фонду у разі дострокового розірвання пенсійного контракту або ліквідації пенсійного фонду; права, обов'язки, відповідальність сторін та порядок розв'язання спорів; розмір пенсійних внесків та умови його зміни. У пенсійному контракті також можуть бути зазначені інші умови за згодою сторін[1].

Бачиться деяка недосконалість у визначенні законодавцем істотних умов пенсійного контракту з таких міркувань. "Істотні умови договору визначаються за наступними критеріями: 1) істотні умови повинні бути узгоджені; 2) результат такого узгодження має знайти своє відображення в договорі, тобто всі погоджені умови вносять до договору; 3) інші умови сторони можуть не визначати в договорі; 4) у тому разі, якщо будь-яка істотна умова не включатиметься до договору, настає правовий наслідок у вигляді визнання договору неукладеним" [5, С. 71].

Персональні дані, що дозволяють ідентифікувати особу вкладника

відносити до істотних умов не бачиться можливим, з огляду на те, що вони взагалі не підлягають узгодженню, адже їх неможливо змінити на вимогу однієї із сторін або визначити на власний розсуд. Скоріше за все вони відносяться до обов'язкових реквізитів, а не умов договору. Законодавець повинен внести їх у перелік реквізитів, адже завдяки цьому створюється гарантування надійності і визначеності у відносинах між суб'єктами соціально-забезпечувальних відносин.

Порядок вирішення суперечок передбачено ЦПК України і тому наявність або відсутність пункту "розв'язання спорів" у пенсійному контракті, не має обумовлювати визнання договору укладеним. Адже сутність істотних умов в тому, що вони є основою договору [6, С. 71] і впливають на укладення договору[2, С. 167]. В той же час в ч.1 ст.57 Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення" не передбачено предмету договору як істотну умову, але він є однією з найголовніших суттєвих умов будь-якого договору. Безпредметний договір – договір ні про що. Недоцільно указувати, що "у пенсійному контракті також можуть бути зазначені інші умови за згодою сторін", оскільки сторони можуть передбачити будь-які умови і без дозволу законодавця. Через це нівелюється різниця між істотними і неістотними умовами договору.

Література

1. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення". – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>
2. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: Монографія – К. : Юрінком-Інтер, 2006. – 392 с.
3. Лазор Л.І. Співвідношення приватних і публічних елементів правового регулювання у праві соціального забезпечення // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 566-571.
4. Мічурін Є., Зазуляк І. Загальні підходи до істотних умов договору (науково-правовий аналіз) // Нотаріат для вас. – 2009. – № 12. – С. 8-19.
5. Олюха В.Г. Істотні умови цивільно-правового договору // Українське право. – 2000. – № 1. – С. 71-75.
6. Олюха В.Г. Господарські договори. / В.Г. Олюха – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2011. – 203 с.
7. Советское гражданское право. В 2-х ч. Ч. 1 / Под общ. ред. В.Ф. Маслова и А. А. Пушкина. – К. : Вища школа, 1983. – 504 с.